

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS

2017-07-27 Nr. 4D-2017/1-712
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2017-05-18 gavo X (toliau citatose ir tekste vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau citatose ir tekste vadinama – Komisija) pareigūnų veiksmų (neveikimo): „Dėl vilkinimo per 60 dienų terminą Komisijai priimti galutinį sprendimą byloje Nr. [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2. Pareiškėjas skunde Seimo kontrolieriui rašo:

2.1. jis gavo Komisijos 2017-04-28 raštą Nr. 5-356[...] (toliau citatose ir tekste vadinama – Komisijos raštas-1), kuriame „deklaruojama, jog 2017-05-09 8.30 val. buvo nagrinėjamas Pareiškėjo prašymas atnaujinti skundo padavimo terminą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos [toliau citatose ir tekste vadinama – VMI] 2016-12-09 sprendimui Nr. 331B-8347 apskusti, nenagrinėjant Komisijai visų likusių Pareiškėjo skunde ir patikslintame skunde [toliau kartu citatose ir tekste vadinama – Skundas Komisijai] nurodytų reikalavimų.“

„Nagrinėjamu atveju Komisija privalo per 60 dienų terminą nuo skundo gavimo dienos išnagrinėti visus Skunde Komisijai keliamus reikalavimus, nes kitos alternatyvos įstatymas nenumato, ko pasėkoje toks akivaizdus vilkinimas priimti galutinį sprendimą gali visiškai pakenkti mano sveikatai ([duomenys neskelbiami]), nes, kaip supratau iš Komisijos rašto-1, buvo nagrinėjamas tik vienas reikalavimas dėl termino atnaujinimo, o kiti reikalavimai bus nagrinėjami ir priimamas galutinis Komisijos sprendimas dar po 60 dienų, jeigu bus atnaujintas terminas, su kuo kategoriškai nesutinku, nes Komisija sprendimą dėl skundo dėl mokestinio ginčo priima per 60 dienų nuo skundo gavimo dienos (LR mokesčių administravimo įstatymo 155 str. 3 d.), ko pasėkoje galutinis Komisijos sprendimas dėl Skundo Komisijai dėl mokestinio ginčo visų keliamų reikalavimų turi būti priimtas per 60 dienų nuo skundo gavimo dienos byloje Nr. [...]“

2.2. „Dėl atsisakymo Pareiškėjui pateikti medžiagą byloje Nr. [...], kurią pateikė atsakovas VMI, kuri susijusi su atsakovo ginčijamais sprendimais“: „nagrinėjamu atveju aš, Pareiškėjas, negavau iš Komisijos byloje Nr. [...] jokios medžiagos, kurią pateikė VMI, ko pasėkoje byloje Nr. [...] nėra užtikrinama [teisė] į rungtynišką procesą, būti išklaustam ir suteikiant galimybę pasisakyti dėl pateiktų argumentų bei užtikrinant Pareiškėjo pasitikėjimą teisingumo vykdymu, paremtam *inter alia* žinojimu, kad dėl kiekvieno byloje esančio dokumento bus galima pareikšti savo nuomonę“ („žr.: EŽTT [Europos Žmogaus Teisių Teismas] sprendimas byloje *Nideröst-Huber*

prieš Šveicariją, 1997-02-18 sprendimas, *Reports of judgments and decisions* 1997-1, § 30) ir (žr. sprendimo 29 punktą [...]).“

„Nuvykti tokį atstumą, kad susipažinti su byla Nr. [...], aš [...] neturiu galimybės dėl [duomenys neskelbiami], šios aplinkybės nurodytos Komisijai, bet ši, nekreipdama dėmesio į mano žodinius ir rašytinius prašymus pateikti bylos medžiagos kopiją, tiesiog vilkina bylos nagrinėjimą, rodo šališkumą ir [kelia] nepasitikėjimą šia Komisija, nes tokiu būdu ir vilkinimu priimti sprendimą sudaro prielaidas suabejoti šios Komisijos veikla. Tokie Komisijos veiksmai, šiuo konkrečiu atveju, gali sąlygoti Komisijos veiksmų teisėtumo kvestionavimą, todėl privalo būti užtikrinta, kad nagrinėjamu atveju ir ateityje panašūs atvejai nepasikartotų.“

3. Skunde Seimo kontrolieriaus prašoma: „1. Įpareigoti Komisiją išnagrinėti byloje Nr. [...] visus Skunde Komisijai keliamus reikalavimus dėl mokestinio ginčo per 60 dienų nuo skundo gavimo dienos, t. y. nuo 2017-03-24, priimant Komisijai galutinį sprendimą dėl visų Skunde Komisijai keliamų reikalavimų, nurodant tikslią apskundimo tvarką, institucijos pavadinimą, buveinės adresą ir terminus“, „2. Įpareigoti Komisiją nedelsiant pateikti visą medžiagos kopiją, kurią atsakovas VMI byloje Nr. [...] pateikė Komisijai, susijusią su ginčijamu VMI sprendimu ir VMI Gargždų poskyrio išvados priėmimu ir vilkinimu priimti sprendimą ir išvadą“, „3. Įpareigoti Lietuvos Respublikos Vyriausybę dėl Komisijos veiklos teisinio reglamentavimo ir imtis priemonių tobulinti Komisijos veiklos klausimus reglamentuojančius teisės aktus tam, kad būtų išvengta prielaidų teisiniam neaiškumui bei teisiniam netikrumui, siekiant užtikrinti teisinio reguliavimo aiškumą, tikslumą, nuoseklumą ir vidinę darną.“

4. Pareiškėjas 2017-06-07 pateikė Seimo kontrolieriui papildomą skundą, kuriame pažymėjo:

4.1. jis yra gavęs Komisijos 2017-05-30 atsakymą Nr. 5-448(...) (toliau citatose ir tekste vadinama – Komisijos raštas-2) į jo 2017-05-18 prašymą. Komisijos rašte-2 nurodyta:

4.1.1. „Komisija, susipažinusi su Prašymu Komisijai-3, informuoja, kad pagal MAĮ 155 straipsnio 3 dalį, Komisijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-09-02 nutarimu Nr. 1119 „Dėl Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Komisijos nuostatai), 16 punktą Komisija sprendimą dėl skundo dėl mokestinio ginčo priima per 60 dienų nuo skundo gavimo dienos. Nustačius, kad mokesčių mokėtojas praleido skundo padavimo terminą ir pateikė prašymą jį atnaujinti, vadovaujantis MAĮ [Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas; toliau citatose ir tekste vadinama – MAĮ] 152 straipsnio 3 dalimi, taip pat Komisijos nuostatų 21 punktu, minėtas prašymas turi būti išnagrinėtas per skundui, paduodamam dėl mokestinio ginčo, išnagrinėti nustatytą terminą, t. y. 60 dienų nuo prašymo gavimo dienos. Pagal MAĮ 152 straipsnio 4 dalį, taip pat Komisijos nuostatų 21 punktą, priėmus sprendimą atnaujinti praleistą terminą skundui paduoti, skundo dėl mokestinio ginčo išnagrinėjimo terminai skaičiuojami nuo minėto sprendimo priėmimo dienos.

Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad Pareiškėjas Skundą Komisijai pateikė praleidęs MAĮ 152 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą terminą. 2017-03-24 Skundas Komisijai kartu su prašymu atnaujinti Skundo Komisijai padavimo terminą Komisijoje gautas 2017-03-31. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas teisinio reglamentavimo nuostatas, teigtina, kad Komisija Pareiškėjo Prašymą Komisijai-1 dėl termino atnaujinimo turi išnagrinėti ir sprendimą priimti ne vėliau kaip per 60 dienų nuo prašymo gavimo dienos (MAĮ 152 str. 3 d., Komisijos nuostatų 21 p.). Komisijai priėmus sprendimą atnaujinti praleistą terminą skundui paduoti, skundas dėl mokestinio ginčo išnagrinėjamas ir sprendimas priimamas per 60 dienų nuo sprendimo atnaujinti praleistą terminą skundui paduoti priėmimo dienos.

Mokesčių mokėtojo prašymu sprendimo priėmimo terminas Komisijos sprendimu gali būti sutrumpinamas iki 30 dienų (MAĮ 155 str. 3 d.). Pagal Komisijos nuostatų 16 punktą, prašymas sutrumpinti sprendimo priėmimo terminą pateikiamas raštu MAĮ nustatyta tvarka pateikiant skundą arba gali būti nurodomas pačiame skunde. Tokio pobūdžio prašymo Pareiškėjas Komisijai pateiktame Prašyme Komisijai-1 atnaujinti Skundo Komisijai padavimo terminą, Skunde Komisijai

nėra išreiškęs. Tokiu būdu, jei Komisija priims sprendimą tenkinti Prašymą Komisijai-1 ir atnaujins praleistą terminą Skundai Komisijai paduoti, mokesčių mokėtojas, vadovaudamasis MAĮ 155 straipsnio 3 dalimi, turi teisę raštu pateikti prašymą sutrumpinti sprendimo priėmimo terminą iki 30 dienų“;

4.1.2. „Komisija dėl Pareiškėjo 2017-05-18 prašyme išreikšto pageidavimo gauti visos ginčo medžiagos kopiją pažymi, kad mokesčių mokėtojas turi teisę Komisijoje susipažinti su byloje esančia medžiaga (MAĮ 155 str. 2 d.). Papildomai pažymėtina, kad, įvertinus byloje pateiktus duomenis, teigtina, jog byla suformuota pagal Pareiškėjo ir mokesčių administratoriaus pateiktus duomenis / dokumentus, kuriais iš esmės Pareiškėjas ir pats disponuoja. Taip pat pastebėtina, kad pagal MAĮ 157 straipsnį ikiteisminė mokestinį ginčą nagrinėjanti institucija priimtą sprendimą dėl mokestinio ginčo įteikia mokesčių mokėtojui, o Komisija – ir centriniam mokesčių administratoriui. Taigi, vadovaujantis MAĮ 157 straipsniu, Komisija nesiunčia visos bylos medžiagos, o, išnagrinėjusi Jūsų bylą, Jums Jūsų nurodytu adresu (...) atsiųs priimtą sprendimą“;

4.1.3. „Pagal 1999-01-14 Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 (2016-06-02 įstatymo Nr. XII-2399 redakcija, galiojanti nuo 2016-07-01) 20 straipsnio 3 dalį, 29 straipsnio 1 dalį, 31 straipsnio 1 dalį, mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su šiuo Komisijos raštu, per 1 mėnesį nuo jo gavimo dienos turi teisę apskusti jį Vilniaus apygardos administraciniam teismui [...]“;

4.2. Komisijos rašto-2 turinys Pareiškėjo netenkina dėl šių priežasčių:

4.2.1. „Nagrinėjamu atveju Komisijoje stebimas akivaizdus biurokratizmas“, „kaip supratau iš Komisijos rašto-2 dėl skundo nagrinėjimo, buvo nagrinėjamas tik vienas reikalavimas dėl termino atnaujinimo, o kiti reikalavimai bus nagrinėjami ir priimamas galutinis Komisijos sprendimas dar po 60 dienų [...], ko pasėkoje netekęs kantrybės esu priverstas taikstytis su Komisijos klaidinga formuojama praktika dėl skundų nagrinėjimo terminų, ir didindami mano išlaidas dėl naujų skundų ir prašymų padavimo, ko pasėkoje priverstas teikti Komisijai naujus prašymus, kad Komisija sutrumpintų terminą iki 30 dienų [...] priimti galutinį sprendimą byloje Nr. [...]“;

4.2.2. Komisijos raštu-2 „atsisakoma pateikti medžiagos kopiją iš bylos Nr. [...], taip akivaizdžiai neužtikrinant į rungtynišką procesą, būti išklaustam ir suteikiant galimybę pasisakyti dėl pateiktų argumentų. [...]“;

4.3. Pareiškėjas papildomai prašo Seimo kontrolierių: „Panaikinti Komisijos raštą-2.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

5. Iš kartu su skundais pateiktų dokumentų nustatyta:

5.1. Pareiškėjas Komisijai pateikė:

5.1.1. Skundą Komisijai, kurį sudaro:

1) 2017-03-24 skundas „Dėl 2016-12-09 VMI sprendimo Nr. 331B-8347 panaikinimo“ ir „Dėl 2016-12-08 Klaipėdos apskrities Valstybinės mokesčių inspekcijos mokestinių prievolių departamento III skyriaus Gargždų poskyrio išvados Nr. 10241449 panaikinimo“;

2) 2017-04-11 patikslintas skundas „Dėl 2016-12-09 VMI sprendimo Nr. 331B-8347 panaikinimo“, „Dėl 2016-12-08 Klaipėdos apskrities Valstybinės mokesčių inspekcijos mokestinių prievolių departamento III skyriaus Gargždų poskyrio išvados Nr. 10241449 panaikinimo“ bei „Dėl 2017-03-07 VMI sprendimo Nr. (14.5-20)R-1388 panaikinimo“ (toliau vadinama – Patikslintas skundas Komisijai);

5.1.2. prašymus dėl praleistų terminų atnaujinimo:

1) 2017-03-24 prašymą „Dėl praleisto termino 2017-03-24 X skundai paduoti atnaujinimo“ (toliau vadinama – Prašymas Komisijai-1);

2) 2017-04-11 prašymą „Dėl praleisto termino 2017-03-24 X skundai ir 2017-04-11 patikslintam skundai paduoti atnaujinimo“ (toliau vadinama – Prašymas Komisijai-2);

5.1.3. 2017-05-18 prašymą (toliau citatose ir tekste vadinama – Prašymas Komisijai-3: „1. Išnagrinėti byloje Nr. [...] visus mano Pareiškėjo Skunde Komisijai keliamus reikalavimus dėl

mokestinio ginčo per 60 dienų nuo skundo gavimo dienos, t. y. nuo 2017-03-24 priimant Komisijai galutinį sprendimą dėl visų mano Skunde Komisijai ir patikslintame skunde keliamų reikalavimų, nurodant tikslią apskundimo tvarką, institucijos pavadinimą, buveinės adresą ir terminus; 2. Nedelsiant pateikti visą medžiagos kopiją, kuria atsakovas VMI byloje Nr. [...] pateikė Komisijai, susijusią su ginčijamu VMI sprendimu ir VMI Gargždų poskyrio išvados priėmimu ir vilkinimu priimti sprendimą ir išvadą“;

5.2. Komisijos rašte-1 Pareiškėjui pateikta ši informacija: „Komisija praneša, kad Komisijos posėdyje 2017-05-09 8.30 val., Vilniuje, Vilniaus g. 27, [...] bus nagrinėjamas Jūsų 2017-03-24 prašymas atnaujinti skundo padavimo terminą VMI 2016-12-09 sprendimui Nr. 331B-8347 apskūsti. Ginčo šalims neatvykus į posėdį, skundas bus nagrinėjamas joms nedalyvaujant. Atvykęs į posėdį asmuo turi pateikti asmens tapatybę ir jo įgaliojimus atstovauti patvirtinančius dokumentus. Prašytume iš anksto (iki 2017-05-08 17 val.) informuoti apie Jūsų dalyvavimą posėdyje, nurodant dalyvaujančių asmenų vardus, pavardes, tel. (8 5) 268 4008“;

5.3. Komisijos rašte-2 nurodyta:

5.3.1. „pagal 2004-04-13 Mokesčių administravimo įstatymo Nr. DC-2112 (toliau – MAĮ) 155 straipsnio 3 dalį, Komisijos nuostatų 16 punktą, Komisija sprendimą dėl skundo dėl mokestinio ginčo priima per 60 dienų nuo skundo gavimo dienos. Nustačius, kad mokesčių mokėtojas praleido skundo padavimo terminą ir pateikė prašymą jį atnaujinti, vadovaujantis MAĮ 152 straipsnio 3 dalimi, taip pat Komisijos nuostatų 21 punktu, minėtas prašymas turi būti išnagrinėtas per skundui, paduodamam dėl mokestinio ginčo, išnagrinėti nustatytą terminą, t. y. 60 dienų nuo prašymo gavimo dienos. Pagal MAĮ 152 straipsnio 4 dalį, taip pat Komisijos nuostatų 21 punktą, priėmus sprendimą atnaujinti praleistą terminą skundui paduoti, skundo dėl mokestinio ginčo išnagrinėjimo terminai skaičiuojami nuo minėto sprendimo priėmimo dienos.

Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad Pareiškėjas skundą dėl VMI 2016-12-09 sprendimo Nr. 331B-8347 pateikė praleidęs MAĮ 152 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą terminą. 2017-03-24 skundas kartu su Prašymu Komisijai-1 Komisijoje gautas 2017-03-31. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas teisinio reglamentavimo nuostatas, teigtina, kad Komisija Prašymą Komisijai-1 turi išnagrinėti ir sprendimą priimti ne vėliau kaip per 60 dienų nuo prašymo gavimo dienos (MAĮ 152 str. 3 d., Komisijos nuostatų 21 p.). Komisijai priėmus sprendimą atnaujinti praleistą terminą skundui paduoti, skundas dėl mokestinio ginčo išnagrinėjamas ir sprendimas priimamas per 60 dienų nuo sprendimo atnaujinti praleistą terminą skundui paduoti priėmimo dienos“;

5.3.2. „Mokesčių mokėtojo prašymu sprendimo priėmimo terminas Komisijos sprendimu gali būti sutrumpinamas iki 30 dienų (MAĮ 155 str. 3 d.). Pagal Komisijos nuostatų 16 punktą, prašymas sutrumpinti sprendimo priėmimo terminą pateikiamas raštu MAĮ nustatyta tvarka, pateikiant skundą arba gali būti nurodomas pačiame skunde. Tokio pobūdžio prašymo Pareiškėjas Prašyme Komisijai-1, 2017-03-24 skunde, taip pat Prašyme Komisijai-2 ir 2017-04-11 Patikslintame skunde nėra išreiškęs.

Tokiu būdu, jei Komisija priims sprendimą tenkinti Prašymą Komisijai-1 ir atnaujins praleistą terminą skundui dėl VMI 2016-12-09 sprendimo Nr. 331B-8347 paduoti, mokesčių mokėtojas, vadovaudamasis MAĮ 155 straipsnio 3 dalimi, turi teisę raštu pateikti prašymą sutrumpinti sprendimo priėmimo terminą iki 30 dienų“;

5.3.3. „Komisija dėl Prašyme Komisijai-3 išreikšto pageidavimo gauti visos ginčo medžiagos kopiją pažymi, kad mokesčių mokėtojas turi teisę Komisijoje susipažinti su byloje esančia medžiaga (MAĮ 155 str. 2 d.). Papildomai pažymėtina, kad, įvertinus byloje pateiktus duomenis, teigtina, jog byla suformuota pagal Pareiškėjo ir mokesčių administratoriaus pateiktus duomenis / dokumentus, kuriais iš esmės Pareiškėjas ir pats disponuoja. Taip pat pastebėtina, kad pagal MAĮ 157 straipsnį ikiteisminė mokestinį ginčą nagrinėjanti institucija priimtą sprendimą dėl mokestinio ginčo įteikia mokesčių mokėtojui, o Komisija – ir centriniam mokesčių administratoriui. Taigi, vadovaujantis MAĮ 157 straipsniu, Komisija nesiunčia visos bylos medžiagos, o, išnagrinėjusi Jūsų bylą, Jums Jūsų nurodytu adresu [...] atsiųs priimtą sprendimą“;

5.3.4. „Pagal 1999-01-14 Administracinių bylų teisenos įstatymo Nr. VIII-1029 (2016-06-02 įstatymo Nr. XII-2399 redakcija, galiojanti nuo 2016-07-01) 20 straipsnio 3 dalį,

29 straipsnio 1 dalį, 31 straipsnio 1 dalį, mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Komisijos raštu-2, per 1 mėnesį nuo jo gavimo dienos turi teisę apskųsti jį Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius).“

6. Seimo kontrolierius, atsižvelgęs į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Komisiją, prašydamas informuoti, ar yra priimtas Komisijos sprendimas atnaujinti praleistą terminą Skundui Komisijai paduoti (pagal Prašymą Komisijai-1 ir Prašymą Komisijai-2); jeigu taip – pateikti jo kopiją, jeigu ne – nurodykite priežastis ir tai, kada tai bus atlikta; kada baigiasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme (MAĮ) nustatytas terminas Komisijos sprendimui dėl ginčo priimti; ar yra priimtas Komisijos sprendimas dėl ginčo (dėl Skundo Komisijai); jeigu taip – pateikti sprendimo kopiją (kartu paaiškinant, ar jis priimtas per MAĮ nustatytą terminą, jeigu ne – nurodyti priežastis), jeigu sprendimas nepriimtas – nurodyti priežastis ir kada tai bus padaryta); ar Pareiškėjas dalyvavo Komisijos posėdžiuose dėl jo prašymų ir Skundo Komisijai nagrinėjimo (pats ir / ar per atstovą); ar Pareiškėjos (jo atstovas) buvo atvykę į Komisiją susipažinti su Skundo Komisijai bylos medžiaga; ar Pareiškėjas pateikė prašymą Komisijai dėl sprendimo dėl ginčo priėmimo termino sutrumpinimo; jeigu taip – ar Komisija priėmė dėl jo sprendimą (jeigu taip – pateikti kopiją, jeigu ne – nurodyti priežastis); motyvuotai paaiškinti, kokia tvarka nagrinėjami prašymai dėl ginčo nagrinėjimo Komisijoje medžiagos pateikimo pareiškėjams, ar nagrinėjant Prašymą Komisijai-3 buvo atsižvelgta į Pareiškėjo nurodomas aplinkybes dėl jo sveikatos būklės įtakos negalėjimui atvykti į Vilnių susipažinti su Skundo Komisijai nagrinėjimo bylos medžiaga; ***išsiųsti Pareiškėjui Skundo Komisijai nagrinėjimo bylos dokumentų, kuriuos mokesčių administratorius perdavė Komisijai ir dėl kurių pateikimo Pareiškėjui nėra oficialių duomenų, kopijas*** (pateikti Seimo kontrolieriui rašto Pareiškėjui kopiją); pateikti Seimo kontrolieriui motyvuotą nuomonę dėl Pareiškėjo nuomone, Skundo Komisijai nagrinėjimo vilkinimo, dėl Pareiškėjo siūlymo tobulinti MAĮ, Komisijos nuostatus, sudarant mokestinių ginčų nagrinėjimo Komisijoje dalyviams galimybę gauti ginčo nagrinėjimo bylos medžiagos kopijas, kartu atsižvelgiant ir į Pareiškėjo nurodomą EŽTT praktiką (kartu pasisakant, ar nebūtų tikslinga įgalinti Komisiją pateikti mokesčių administratoriaus dokumentų, perduotų Komisijai dėl skundų nagrinėjimo, kopijas pareiškėjams arba įpareigoti mokesčių administratorius dokumentų, kuriuos jie perduoda Komisijai, kopijas pateikti ir pareiškėjams, arba kt.) ir kt.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

7. Iš Komisijos Seimo kontrolieriui 2017-07-12 raštu Nr. 5-562(7.73/2017) bei 2017-07-12 raštu Nr. 5-561[...] pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų pagal Seimo kontrolieriaus suformuluotus klausimus, prašymus nustatyta:

7.1. *„ar yra priimtas Komisijos sprendimas atnaujinti praleistą terminą Skundui Komisijai paduoti (pagal Prašymą Komisijai-1 ir Prašymą Komisijai-2).“*

„Taip. Komisija, 2017-05-09 posėdyje išnaginėjusi Prašymą komisijai-1 „Dėl praleisto termino 2017-03-24 X skundui paduoti atnaujinimo“, taip pat patikslintą Prašymą Komisijai-2 „Dėl praleisto termino 2017-03-24 X skundui ir 2017-04-11 patikslintam skundui paduoti atnaujinimo“, ir nustačiusi, jog Pareiškėjas praleido skundo padavimo terminą dėl svarbių priežasčių, 2017-05-30 sprendimu Nr. S-120 (7p-22/2017) atnaujino praleistą terminą skundui dėl VMI 2016-12-09 sprendimo Nr. 331B-8347 [Skundas Komisijai] paduoti“;

7.2. *„kada baigiasi MAĮ nustatytas terminas Komisijos sprendimui dėl ginčo priimti; ar yra priimtas Komisijos sprendimas dėl ginčo (dėl Skundo Komisijai); jeigu taip – pateikti sprendimo kopiją (kartu paaiškinant, ar jis priimtas per MAĮ nustatytą terminą, jeigu ne – nurodyti priežastis), jeigu sprendimas nepriimtas – nurodyti priežastis ir kada tai bus padaryta).“*

„Vadovaujantis MAĮ 155 str. 3 dalimi, 152 str. 3-4 dalimi, terminas sprendimui dėl Pareiškėjo skundų dėl VMI 2016-12-09 sprendimo Nr. 331B-8347 ***baigiasi 2017-07-29***“;

7.3. „ar yra priimtas Komisijos sprendimas dėl ginčo (dėl Skundo Komisijai); jeigu taip – pateikti sprendimo kopiją (kartu paaiškinant, ar jis priimtas per MAĮ nustatytą terminą, jeigu ne – nurodyti priežastis), jeigu sprendimas nepriimtas – nurodyti priežastis ir kada tai bus padaryta).“

„Sprendimas dėl mokestinio ginčo nepriimtas. Vadovaujantis MAĮ 155 str. 3 dalimi, numatančia, kad sprendimas dėl skundo dėl mokestinio ginčo priimamas per 60 dienų nuo skundo gavimo dienos, taip pat 152 str. 4 dalimi, numatančia, kad, priėmus sprendimą atnaujinti praleistą terminą skundai paduoti, skundo dėl mokestinio ginčo išnagrinėjimo terminai skaičiuojami nuo minėto sprendimo priėmimo dienos, sprendimas dėl Pareiškėjo skundų dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2016-12-09 sprendimo Nr. 331B-8347 **bus priimtas iki 2017-07-29**“;

7.4. „ar Pareiškėjas dalyvavo Komisijos posėdžiuose dėl jo prašymų ir Skundo Komisijai nagrinėjimo (pats ir / ar per atstovą).“

„Komisija Komisijos raštu-1 ir 2017-06-08 pranešimu Nr. 5-483 ([...]) informavo Pareiškėją apie jo pateiktą prašymų / skundų nagrinėjimo Komisijos posėdžiuose laiką ir vietą. Komisijos raštas-1 Pareiškėjui registruota pašto siunta Nr. RN304731879LT išsiųstas 2017-04-28 Pareiškėjo prašymuose Komisijai nurodytu adresu: [...], Lietuvos pašto duomenimis, įteiktas 2017-04-29. Komisijos 2017-06-08 pranešimas Nr. 5-483 ([...]) Pareiškėjui registruota pašto siunta RN304716749LT išsiųstas 2017-06-09 skunduose Komisijai nurodytu adresu, Lietuvos pašto duomenimis, įteiktas 2017-06-12. Tačiau Pareiškėjas (jo atstovas) Komisijos posėdžiuose nedalyvavo“;

7.5. „ar Pareiškėjos (jo atstovas) buvo atvykę į Komisiją susipažinti su Skundo Komisijai bylos medžiaga.“

„Pareiškėjas (jo atstovas) nebuvo atvykęs į Komisiją susipažinti su mokestinio ginčo medžiaga. Komisija Komisijos raštu-2 informavo Pareiškėją, jog mokesčių mokėtojas turi teisę Komisijoje susipažinti su byloje esančia medžiaga (MAĮ 155 str. 2 d.), taip pat, kad, vadovaujantis MAĮ 157 straipsniu, Komisija nesiunčia visos bylos medžiagos, o, išnagrinėjusi Pareiškėjo bylą, Pareiškėjo nurodytu adresu ([...]) atsiųs priimtą sprendimą“;

7.6. „ar Pareiškėjas pateikė prašymą Komisijai dėl sprendimo dėl ginčo priėmimo termino sutrumpinimo; jeigu taip – ar Komisija priėmė dėl jo sprendimą (jeigu taip – pateikti kopiją, jeigu ne – nurodyti priežastis).“

„Taip, Komisija 2017-06-05 gavo Pareiškėjo 2017-06-05 prašymą sutrumpinti Komisijos sprendimo priėmimo terminą iki 30 dienų ir, atsižvelgdama į esamą darbo krūvį, 2017-06-09 posėdžio protokolu Nr. PP-180 (7p-41/2017) netenkino Pareiškėjo prašymo, nesutrumpino Skundo Komisijai nagrinėjimo termino iki 30 dienų. Minėtame posėdžio protokole Komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 str. 3 dalimi (valdžios įstaigos tarnauja žmonėms) bei proceso operatyvumo principu, akcentavo, kad Pareiškėjo skundas Komisijoje **bus išnagrinėtas per trumpesnę nei MAĮ nustatytą 60 dienų terminą**“;

7.7. „motyvuotai paaiškinti, kokia tvarka nagrinėjami prašymai dėl ginčo nagrinėjimo Komisijoje medžiagos pateikimo pareiškėjams (pvz., Prašymų nagrinėjimo taisyklių nustatyta tvarka arba kita).“

„Vadovaujantis MAĮ 155 straipsnio 2 dalimi, taikoma bendroji nuostata, mokesčių mokėtojas turi teisę Komisijoje susipažinti su byloje esančia medžiaga, o pagal MAĮ 157 straipsnį Komisija, išnagrinėjusi mokesčių mokėtojo bylą, atsiunčia jam sprendimą“;

7.8. „ar nagrinėjant Prašymą Komisijai-3 buvo atsižvelgta į Pareiškėjo nurodomas aplinkybes dėl jo sveikatos būklės įtakos negalėjimui atvykti į Vilnių susipažinti su Skundo Komisijai nagrinėjimo bylos medžiaga.“

„Pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo (2016-06-02 įstatymo Nr. XII-2399 redakcija), kuris taikytinas ir Komisijoje nagrinėjant mokestinius ginčus bei prašymus, 25 str. 1 dalį, prie skundo (prašymo, pareiškimo) privalo būti pridėti dokumentai ir kiti įrodymai, kuriais Pareiškėjas grindžia savo reikalavimus. Byloje duomenų, patvirtinančių Pareiškėjo sveikatos būklę, nepateikta nei su Prašymu Komisijai-3, nei su kitais prašymais / skundais“;

7.9. „pateikti Seimo kontrolieriui motyvuotą nuomonę dėl, Pareiškėjo nuomone, Skundo Komisijai nagrinėjimo vilkinimo.“

„Susipažinus su Pareiškėjo pateiktais prašymais, skundais Komisijai dėl mokestinio ginčo, Komisijos priimtais procesiniais sprendimais, prašymų / skundų nagrinėjimo, sprendimų priėmimo teisiniu reglamentavimu, Komisijos vertinimu, mokestinio ginčo nagrinėjimo procesas Pareiškėjo atžvilgiu atitinka teisės aktų (MAĮ, Komisijos nuostatai) nuostatas.

Šiuo klausimu nurodytina, kad pagal MAĮ 155 str. 3 dalį, Komisijos nuostatų 16 punktą Komisija sprendimą dėl skundo dėl mokestinio ginčo priima per 60 dienų nuo skundo gavimo dienos. Nustačius, kad mokesčių mokėtojas praleido skundo padavimo terminą ir pateikė prašymą jį atnaujinti, vadovaujantis MAĮ 152 str. 3 dalimi, taip pat Komisijos nuostatų 21 punktu, minėtas prašymas turi būti išnagrinėtas per skundui, paduodamam dėl mokestinio ginčo, išnagrinėti nustatytą terminą, t. y. 60 dienų nuo prašymo gavimo dienos. Ginčo byloje nustatyta, kad Pareiškėjas Skundą Komisijai pateikė 2017-03-24 (tai patvirtina pašto spaudas ant voko), VMI gautas 2017-03-27 (Komisijoje gautas 2017-03-31), t. y. skundas dėl ginčijamo VMI sprendimo Komisijai pateiktas praleidus MAĮ 152 str. 2 dalyje įtvirtintą 20 dienų apskundimo terminą. Komisija, vadovaudamasi MAĮ 152 str. 3 dalimi, Komisijos nuostatų 21 punktu, Pareiškėjo prašymus (Prašymas Komisijai-1, Prašymas Komisijai-2) išnagrinėjo ir 2017-05-30 sprendimą Nr. S-120 (7p-22/2017) priėmė nepažeisdama norminiuose aktuose įtvirtinto 60 dienų termino. Pagal MAĮ 152 str. 4 dalį, taip pat Komisijos nuostatų 21 punktą, priėmus sprendimą atnaujinti praleistą terminą skundui paduoti, skundo dėl mokestinio ginčo išnagrinėjimo terminai skaičiuojami nuo minėto sprendimo priėmimo dienos. Ginčo atveju terminas sprendimui dėl mokestinio ginčo esmės baigiasi 2017-07-29, t. y. 60 dieną nuo Komisijos 2017-05-30 sprendimo Nr. S-120 (7p-22/2017) priėmimo dienos.

Atsižvelgus į faktinę situaciją, į aukščiau išdėstytas teisinio reglamentavimo nuostatas, Komisijos nuomone, Pareiškėjo skundų dėl mokestinio ginčo nagrinėjimas yra atliktas laikantis teisės aktų nustatytos tvarkos ir terminų“;

7.10. „pateikti Seimo kontrolieriui motyvuotą nuomonę dėl, Pareiškėjo nuomone, Skundo Komisijai nagrinėjimo vilkinimo, dėl Pareiškėjo siūlymo tobulinti MAĮ, Komisijos nuostatus, sudarant mokestinių ginčų nagrinėjimo Komisijoje dalyviams galimybę gauti ginčo nagrinėjimo bylos medžiagos kopijas, kartu atsižvelgiant ir į Pareiškėjo nurodomą EŽTT praktiką (kartu pasisakant, ar nebūtų tikslinga įgalinti Komisiją pateikti mokesčių administratoriaus dokumentų, perduotų Komisijai dėl skundų nagrinėjimo, kopijas pareiškėjams arba įpareigoti mokesčių administratorius dokumentų, kuriuos jie perduoda Komisijai, kopijas pateikti ir pareiškėjams, arba kt.) ir kt.“

„Komisijos nuomone, remiantis, tuo, kas šiame rašte paaiškinta, esamos aukščiau šiame rašte aptartos teisės aktų (MAĮ, Komisijos nuostatų) normos yra tinkamos ir nepažeidžia Pareiškėjo nurodomos EŽTT praktikos“;

7.11. Komisija, atsižvelgdama į Seimo kontrolieriaus siūlymą „išsiųsti Pareiškėjui Skundo Komisijai nagrinėjimo bylos dokumentų, kuriuos mokesčių administratorius perdavė Komisijai ir dėl kurių pateikimo Pareiškėjui nėra oficialių duomenų, kopijas“:

7.11.1. 2017-07-12 raštu Nr. 5-561(7-73-2017) išsiuntė Pareiškėjui dalį prašomų dokumentų (14 lapų);

7.11.2. dėl kitos dalies dokumentų nepateikimo paaiškino, kad „VMI ginčo byloje taip pat pateikė dokumentus, kuriuose yra kitų mokesčių mokėtojų (fizinių asmenų – A, B), nesančių nagrinėjamos mokestinės bylos šalimis, duomenys. Ši informacija, remiantis MAĮ 38–39 straipsniais, laikoma paslaptimi ir Komisija privalo ją saugoti paslapyje (MAĮ 39 str. 2 dalis), o pateikti ją kitiems asmenims Komisija turi teisę, kai šie asmenys raštu sutinka, kad informacija būtų paskleista (MAĮ 39 str. 1 d. 9 punktas). Ginčo byloje tokių sutikimų nėra pateikta, todėl mokestinio ginčo medžiaga, kurioje yra informacija apie kitų mokesčių mokėtojų (fizinių asmenų) duomenis, Jums nėra teikiama.“

„Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad, Komisijai pateikus minėtų fizinių asmenų raštiškus sutikimus dėl informacijos apie juos paskleidimo, Komisija Jums pateiks likusių duomenų kopijas“;

7.11.3. „Pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo (2016-06-02 įstatymo Nr. XII-2399 redakcija, galiojanti nuo 2016-07-01) 20 straipsnio 3 dalį, 29 straipsnio 1 dalį, 31 straipsnio 1 dalį mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su šiuo Komisijos raštu, per 1 mėnesį nuo jo gavimo dienos turi teisę apskųsti jį Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius).“

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

8. Įstatymai

8.1. *Mokesčių administravimo įstatyme (MAĮ) nustatyta:*

8.1.1. *38 straipsnis* – „1. Informacija apie mokesčių mokėtoją, pateikta mokesčių administratoriui, turi būti laikoma paslapyje ir naudojama tik teisėtiems tikslams. 2. Paslapyje nelaikoma tokia informacija: [...] 4) mokesčių mokėtojo mokestinės nepriemokos suma; [...] 6) informacija, susijusi su mokesčių teisės aktų pažeidimais, kai mokesčių mokėtojo kaltė už mokesčio įstatymo pažeidimus įrodyta. [...] 7) kita pagal Lietuvos Respublikos įstatymus paslaptimi nelaikoma informacija. 3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją mokesčių administratorius gali paskleisti be mokesčių mokėtojo sutikimo ar žinios. Jei įstatymai nenustato ko kita, mokesčių administratoriaus turimos nelaikomos paslaptimi informacijos apie mokesčių mokėtoją paskleidimo tretiesiems asmenims atvejus, būdus, mastą ir tvarką pagal savo kompetenciją nustato centrinis mokesčių administratorius.“

8.1.2. *39 straipsnis* – „1. Informacija apie mokesčių mokėtoją gali būti pateikta: 1) kitam Lietuvos mokesčių administratoriui, jeigu tai būtina jo funkcijoms atlikti; [...] 4) teismams, teisėsaugos, kitoms valstybės įstaigoms bei institucijoms, [...] ir kitiems asmenims įstatymų nustatytais atvejais, kai tai būtina jų funkcijoms atlikti; [...] 9) kitiems asmenims, kai mokesčių mokėtojas raštu prašo arba sutinka (neprieštaruoja), kad informacija būtų paskleista. [...]. 8. Mokesčių administratorius, taip pat kiekvienas kitas asmuo, kuriam buvo pateikta ar tapo žinoma su mokesčių mokėtoju susijusi paslaptimi laikoma informacija, atsako už šios informacijos paskleidimą įstatymų nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, kai įstatymai leidžia tokią informaciją skleisti.“

8.1.3. *151 straipsnis* – „Mokestinių ginčų komisija nagrinėja: 1) mokestinius ginčus, kylančius tarp mokesčių mokėtojo ir centrinio mokesčių administratoriaus; 2) mokesčių mokėtojo ir centrinio mokesčių administratoriaus mokestinius ginčus dėl centrinio mokesčių administratoriaus sprendimų, priimtų išnagrinėjus mokesčių mokėtojų skundus dėl vietos mokesčių administratoriaus sprendimų; 3) mokesčių mokėtojo ir centrinio mokesčių administratoriaus mokestinius ginčus, kai centrinis mokesčių administratorius per šio Įstatymo nustatytus terminus nepriėmė sprendimo dėl mokestinio ginčo.“

8.1.4. *152 straipsnis* – „2. Skundas Mokestinių ginčų komisijai turi būti paduodamas raštu ne vėliau kaip per 20 dienų nuo centrinio mokesčių administratoriaus skundžiamo sprendimo įteikimo mokesčių mokėtojui arba per 20 dienų nuo termino sprendimui dėl mokestinio ginčo priimti pasibaigimo dienos. 3. Mokesčių mokėtojui, praleidusiam skundo padavimo terminą dėl prižasčių, kurias ikiteisminė mokestinį ginčą nagrinėjanti institucija pripažįsta svarbiomis, šis terminas minėtos institucijos sprendimu gali būti atnaujintas. Kartu su prašymu atnaujinti skundo padavimo terminą turi būti paduodamas ir skundas, kurio padavimo terminas yra praleistas. Minėtas prašymas turi būti išnagrinėtas per skundui, paduodamam dėl mokestinio ginčo, išnagrinėti nustatytą terminą. 4. Priėmus sprendimą atnaujinti praleistą terminą skundui paduoti, skundo dėl mokestinio ginčo išnagrinėjimo terminai skaičiuojami nuo minėto sprendimo priėmimo dienos. [...].“

8.1.5. *155 straipsnis* – „2. [...] Mokesčių mokėtojas ir mokesčių administratorius turi teisę Mokestinių ginčų komisijoje susipažinti su byloje esančia medžiaga. 3. Mokestinių ginčų komisija sprendimą dėl skundo dėl mokestinio ginčo priima per 60 dienų nuo skundo gavimo dienos. Mokesčių mokėtojo prašymu šis terminas Mokestinių ginčų komisijos sprendimu gali būti sutrumpinamas iki 30 dienų. Apie tai turi būti raštu pranešta skundą padavusiam mokesčių mokėtojui bei centriniam mokesčių administratoriui.“

8.1.6. *152 straipsnis* – „2. Skundas Mokestinių ginčų komisijai turi būti paduodamas raštu ne vėliau kaip per 20 dienų nuo centrinio mokesčių administratoriaus skundžiamo sprendimo įteikimo mokesčių mokėtojui arba per 20 dienų nuo termino sprendimui dėl mokestinio ginčo priimti pasibaigimo dienos. 3. Mokesčių mokėtojui, praleidusiam skundo padavimo terminą dėl prižasčių, kurias ikiteisminė mokestinį ginčą nagrinėjanti institucija pripažįsta svarbiomis, šis terminas minėtos institucijos sprendimu gali būti atnaujintas. Kartu su prašymu atnaujinti skundo padavimo terminą turi būti paduodamas ir skundas, kurio padavimo terminas yra praleistas. Minėtas prašymas turi būti išnagrinėtas per skundui, paduodamam dėl mokestinio ginčo, išnagrinėti nustatytą terminą. 4. Priėmus sprendimą atnaujinti praleistą terminą skundui paduoti, skundo dėl mokestinio ginčo išnagrinėjimo terminai skaičiuojami nuo minėto sprendimo priėmimo dienos. [...].“

8.1.7. *159 straipsnis* – „1. Mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su centrinio mokesčių administratoriaus arba Mokestinių ginčų komisijos sprendimu dėl mokestinio ginčo, turi teisę jį apskųsti teismui. [...] 3. Skundas teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po centrinio mokesčių administratoriaus arba Mokestinių ginčų komisijos sprendimo įteikimo dienos. 4. Skundai dėl centrinio mokesčių administratoriaus arba Mokestinių ginčų komisijos sprendimo dėl mokestinio ginčo nagrinėjami Vilniaus apygardos administraciniame teisme. [...].“

8.2. *Administracinių bylų teisenos įstatyme* nustatyta:

8.2.1. *20 straipsnis* – „3 Apygardos administracinis teismas pirmąja instancija taip pat nagrinėja skundus (prašymus) dėl [...] Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, o įstatymų nustatytais atvejais – ir dėl kitų išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijų priimtų sprendimų. [...].“

8.2.2. *29 straipsnis* – „1. Jeigu specialus įstatymas nenustato kitaip, skundas (prašymas, pareiškimas) administraciniam teismui paduodamas per vieną mėnesį nuo skundžiamo teisės akto paskelbimo arba individualaus teisės akto ar pranešimo apie veiksmą (atsisakymą atlikti veiksmus) įteikimo suinteresuotai šaliai dienos. Jeigu viešojo administravimo subjektas nevykdo savo pareigų arba vilkina klausimo nagrinėjimą ir nustatytu laiku jo neišsprendžia, toks neveikimas (vilkinimas atlikti veiksmus) gali būti apskųstas per du mėnesius nuo dienos, kai baigiasi įstatymo ar kito teisės akto nustatytas klausimo išsprendimo laikas. [...].“

8.3. *Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje* (toliau vadinama – VAĮ) reglamentuojama: „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...] 10) skaidrumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus; [...] 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

8.4. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme* (toliau vadinama – Teisės gauti informaciją įstatymas) nustatyta:

8.4.1. *2 straipsnis* – „2. Šis įstatymas netaikomas: [...] 3) dokumentams, kuriuos teikti draudžia įstatymai ar jų pagrindų priimti kiti norminiai teisės aktai, [...]; 4) dokumentams, kuriuos teikti riboja įstatymai ar jų pagrindų priimti kiti norminiai teisės aktai, taip pat kai pareiškėjai turi pagrįsti dokumentų, kurių prašo, panaudojimo tikslą; [...] 6) dokumentų, kurių teikimas nėra draudžiamas, daliai, kurią sudaro asmens duomenys, kurių pakartotinis naudojimas nėra suderinamas su norminiais teisės aktais, susijusiais su asmens duomenų tvarkymu; [...]. 3. Jeigu dokumentų tvarkymą, teikimą ir skelbimą reglamentuoja kiti įstatymai, šis įstatymas taikomas tiek, kiek kiti įstatymai nenustato kitaip. 4. Asmens duomenys tvarkomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu.“

8.4.2. 4 *straipsnis* – „1. Institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams (toliau – pareiškėjas) dokumentus, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus. [...]“

8.4.3. 6 *straipsnis* – „Institucija, teikdama dokumentus, vadovaujasi šiais principais: 1) dokumentų išsamumo – pareiškėjui turi būti pateikti visi pagal teisės aktus teiktini jo prašymo turinį atitinkantys dokumentai; 2) dokumentų tikslumo – pareiškėjui teikiami dokumentai turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus; 3) teisėtumo – institucijos veiksmai teikiant dokumentus grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais norminiais teisės aktais; 4) objektyvumo – institucijos darbuotojai, teikdami dokumentus, turi būti nešališki ir objektyvūs; 5) pagalbos – pareiškėjams teikiama pagalba įgyvendinant teisę gauti dokumentus; [...]“

8.4.4. 15 *straipsnis* – „1. Institucija atsisako pateikti pareiškėjui dokumentus, jeigu: 1) tas pats pareiškėjas pakartotinai prašo tų pačių dokumentų, kurie jam jau buvo pateikti; 2) prašomi dokumentai yra paskelbti institucijos interneto svetainėje, visuomenės informavimo priemonėse, taip pat naudojant elektronines priemones; [...]. 2. Jeigu institucija nustato šio straipsnio 1 dalyje nurodytus atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui pagrindus, ji per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos priima sprendimą dėl atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui. Nustačiusi, kad yra pagrindas atsisakyti pateikti jam dokumentus, institucija kitą darbo dieną nuo sprendimo priėmimo apie tai privalo pranešti pareiškėjui, nurodyti teisinį pagrindą ir informuoti apie šio sprendimo apskundimo tvarką. [...]“

8.4.5. 16 *straipsnis* – „2. Institucija privalo: [...] 2) teikdama dokumentus kartu su teikiamais dokumentais pareiškėją informuoti apie institucijos veiksmų apskundimo tvarką; [...]“

8.4.6. 22 *straipsnis* – „Pareiškėjas turi teisę apskusti institucijos veiksmą ar neveikimą, susijusį su šiame įstatyme nustatytos informacijos teikimu ir dokumentų teikimu pakartotiniam naudojimui, Vyriausiajai administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

9. *Vyriausybės 2004-09-02 nutarimu Nr. 1119 patvirtintuose Komisijos nuostatuose* reglamentuota:

9.1. „15. Šiame skyriuje nustatyta tvarka Komisija nagrinėja mokesčių mokėtojų Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme nustatyta tvarka pateiktus skundus mokestiniuose ginčiuose, prašymus atnaujinti praleistą skundo padavimo terminą, taip pat turi teisę nagrinėti ir kitus mokesčių mokėtojų prašymus.“

9.2. „16. Komisija sprendimą priima per 60 dienų nuo skundo gavimo. Mokesčių mokėtojo prašymu šis terminas Komisijos sprendimu gali būti sutrumpinamas iki 30 dienų. Prašymas sutrumpinti sprendimo priėmimo terminą pateikiamas raštu Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatyta tvarka paduodant skundą arba gali būti nurodomas pačiame skunde. Apie priimtą sprendimą Komisija nedelsdama raštu praneša skundą padavusiam mokesčių mokėtojui ir centriniam mokesčių administratoriui.“

9.3. „21. Mokesčių mokėtojo, praleidusio įstatymo nustatytą skundo padavimo terminą, prašymu atnaujinti minėtąjį terminą dėl priežasčių, kurias Komisija pripažįsta svarbiomis, šis terminas Komisijos sprendimu gali būti atnaujintas. Kartu su prašymu atnaujinti skundo padavimo terminą turi būti paduodamas ir skundas, kurio padavimo terminas praleistas. Minėtasis prašymas turi būti išnagrinėtas skundai, paduodamam mokestiniame ginče, išnagrinėti nustatytais terminais. Priėmus sprendimą atnaujinti praleistą terminą skundai paduoti, skundo mokestiniame ginče išnagrinėjimo terminai skaičiuojami nuo minėtojo sprendimo priėmimo dienos. [...]“

9.4. „27. Į Komisijos posėdį kviečiami mokesčių mokėtojas (jo atstovai) ir mokesčių administratoriaus atstovai. [...] Jeigu į posėdį neatvyksta ginčo šalys, skundas gali būti nagrinėjamas joms nedalyvaujant. Kai iki skundo nagrinėjimo Komisijos posėdyje pradžios Komisija gauna šių asmenų prašymą atidėti skundo nagrinėjimą dėl priežasčių, kurias Komisija pripažįsta svarbiomis, Komisija turi teisę skundo nagrinėjimą atidėti. [...]“

9.5. „38. Komisijos sprendimai gali būti apskusti teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo [...] ir Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo nustatytais sąlygomis ir tvarka.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

10. EŽTT praktika – 2011-07-19 sprendimas byloje *Jelcovas prieš Lietuvą*: „109. Be to, Teismas atkreipia dėmesį, o ir Vyriausybė savo pastabose dėl priimtino ir bylos esmės tai pripažino, kad posėdyje dalyvavo prokuroras, atitinkamai galėdamas pateikti argumentus dėl pareiškėjo kasacinio skundo esmės. Nors ir neįmanoma įvertinti, kokį poveikį prokuroro pastabos galėjo turėti Aukščiausiojo teismo sprendimui, Teismas mano, kad teisingumo interesai reikalavo, jog pareiškėjui būtų suteikta galimybė dėl jų pasisakyti, o ji nebuvo suteikta. Dar svarbiau yra tai, kad buvo rizikuojama pareiškėjo pasitikėjimu teisingumo įgyvendinimu, kuris, *inter alia*, buvo pagrįstas žinojimu, kad jam turėtų būti suteikta galimybė pasisakyti dėl kiekvieno teiginio, susijusio su jo byla (žr. *mutatis mutandis, Nideröst-Huber prieš Šveicariją*, 1997-02-18, § 29, *Pranešimai apie sprendimus ir nutarimus*, 1997-I).“

11. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (arba toliau vadinama – LVAT) formuojama praktika:

11.1. *2012-03-01 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1605/2012* – „[...] Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999-05-11, 2004-12-13 nutarimai, 2004-11-05 išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005-05-31 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei *gero administravimo, atsakingo valdymo* principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“;

11.2. *2009-04-09 sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-476/2009* – „Viešojo administravimo subjektų veiksmai turi būti aiškūs, nedviprasmiški. [...]“;

11.3. *2013-03-05 nutartis administracinėje byloje Nr. A556-439/2013* – „Priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo (ar kitokio pobūdžio kreipimosi, nepriklausomai nuo tokio dokumento formos) turi būti veikiama paisant pagrindiniame šalies įstatyme – Konstitucijoje įtvirtinto, atkartojamo ir Viešojo administravimo įstatyme, principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.“

12. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, teisinį reglamentavimą, išvados bus pateikiamos išskiriant šias dalis:

12.1. dėl mokestinio ginčo nagrinėjimo termino;

12.2. dėl prašymo pateikti dokumentus nagrinėjimo.

Tyrimo išvados

Dėl mokestinio ginčo nagrinėjimo termino

13. Išanalizavus pirmiau nurodytą teisinį reglamentavimą (pažymos 8–9 paragrafai) bei atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–7 paragrafai), konstatuotina:

13.1. Pareiškėjas skundžiasi Seimo kontrolieriui tuo, kad, jo nuomone, Komisija vilkina sprendimo pagal Skundą Komisijai priėmimą, nes ji ketina priimti „dar po 60 dienų, jeigu bus atnaujintas terminas“, o ne per 60 dienų nuo Skundo Komisijai gavimo dienos (2017-03-24) (pažymos 2.1 punktą ir 3 paragrafą), jo netenkina Komisijos raštas-2, nes galimai „buvo nagrinėjamas tik vienas reikalavimas dėl termino atnaujinimo, o kiti reikalavimai bus nagrinėjami ir priimamas galutinis Komisijos sprendimas dar po 60 dienų“ (pažymos 4.2.1 papunktis);

13.2. Seimo kontrolierius šio tyrimo metu kreipėsi į Komisiją, prašydamas pateikti informaciją ir paaiškinimus dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių (pažymos 6 paragrafas);

13.3. pagal teisinį reglamentavimą:

13.3.1. vadovaujantis MAĮ ir Komisijos nuostatais (pažymos 8.1 punktą ir 9 paragrafą), Komisija sprendimą dėl skundo dėl mokestinio ginčo priima per 60 dienų nuo skundo gavimo dienos. Mokesčių mokėtojo prašymu šis terminas Mokestinių ginčų komisijos sprendimu gali būti sutrumpinamas iki 30 dienų, mokesčių mokėtojui, praleidusiam skundo padavimo terminą dėl priežasčių, kurias ikiteisminė mokestinį ginčą nagrinėjanti institucija pripažįsta svarbiomis, šis terminas minėtos institucijos sprendimu gali būti atnaujintas, minėtas prašymas turi būti išnagrinėtas per skundui, paduodamam dėl mokestinio ginčo, išnagrinėti nustatytą terminą, ***priėmus sprendimą atnaujinti praleistą terminą skundui paduoti, skundo dėl mokestinio ginčo išnagrinėjimo terminai skaičiuojami nuo minėto sprendimo priėmimo dienos;***

13.3. taigi, nagrinėjamu atveju:

13.3.1. Komisijos pareigūnai, gavę ne tik Skundą Komisijai, bet ir Pareiškėjo prašymus dėl Skundo Komisijai padavimo termino atnaujinimo (Prašymas Komisijai-1 ir Prašymas Komisijai-2) (pažymos 5.1.1 ir 5.1.2 papunkčiai), vadovaudamiesi MAĮ ir Komisijos nuostatais, turi priimti sprendimą dėl Skundo Komisijai per 60 dienų nuo sprendimo atnaujinti praleistą terminą Skundui Komisijai paduoti;

13.3.2. Komisija išnagrinėjo Prašymą Komisijai-1 bei prašymą Komisijai-2 ir 2017-05-30 sprendimu Nr. S-120 (7p-22/2017) atnaujino Skundo Komisijai padavimo terminą (pažymos 7.1 punktą), taigi, Komisijos sprendimas dėl Skundo Komisijai turi būti priimtas per 60 dienų nuo 2017-05-30 (iki 2017-07-29);

13.3.3. taigi, Komisijos rašto-2 dalis, kurioje Pareiškėjui paaiškintas sprendimo dėl Skundo Komisijai priėmimo terminas tuo atveju, jeigu bus priimtas Komisijos sprendimas dėl minėto skundo nagrinėjimo Komisijoje termino atnaujinimo, yra tinkama ir pagrįsta teisės aktų reikalavimais (pažymos 4.1.1 papunktis);

13.3.4. Komisija šio tyrimo metu pagrįstai informavo Seimo kontrolierių, kad „Vadovaujantis MAĮ 155 str. 3 dalimi, 152 str. 3-4 dalimi, terminas sprendimui dėl Pareiškėjo skundų dėl VMI 2016-12-09 sprendimo Nr. 331B-8347 baigiasi 2017-07-29“ (pažymos 7.2 punktą). Be to, Komisija įsipareigojo minėtą sprendimą priimti „***per trumpesnį nei MAĮ nustatytą 60 dienų terminą***“ (pažymos 7.6 punktą).

14. Apibendrinus pirmiau nurodytas aplinkybes, konstatuotina, kad, šio tyrimo metu gautais duomenimis, mokestinio ginčo (Skundo Komisijai) nagrinėjimo terminas atitinka teisės aktų (MAĮ, Komisijos nuostatų) reikalavimus, todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, ši Pareiškėjo skundo dėl Komisijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) dalis atmestina.

Dėl prašymo pateikti dokumentus nagrinėjimo

15. Išanalizavus pirmiau nurodytą teisinį reglamentavimą (pažymos 8–9 paragrafai) bei atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–7 paragrafai), konstatuotina:

15.1. Pareiškėjas skundžiasi Seimo kontrolieriui tuo, kad Komisija atsisakė pateikti jam Skundo Komisijai nagrinėjimo medžiagą, jo nuomone, dėl asmens sveikatos būklės nesant galimybės atvykti į Komisijos būstinę Vilniuje susipažinti su skundo nagrinėjimo medžiaga, Komisijai turėtų būti nustatyta pareiga dokumentų kopijas proceso dalyviui išsiųsti paštu (pažymos 2.2 punktą ir 3 paragrafas);

15.2. Seimo kontrolierius šio tyrimo metu kreipėsi į Komisiją, prašydamas pateikti paaiškinimus (ar Pareiškėjos (jo atstovas) buvo atvykę į Komisiją susipažinti su Skundo Komisijai bylos medžiaga; ar nagrinėjant Prašymą Komisijai-3 buvo atsižvelgta į Pareiškėjo nurodomas aplinkybes dėl jo sveikatos būklės įtakos negalėjimui atvykti į Vilnių susipažinti su Skundo Komisijai nagrinėjimo bylos medžiaga ir kt.) bei ***išsiųsti Pareiškėjui Skundo Komisijai nagrinėjimo bylos dokumentų, kuriuos mokesčių administratorius perdavė Komisijai ir dėl kurių pateikimo Pareiškėjui nėra oficialių duomenų, kopijas***, taip pat pateikti Seimo kontrolieriui motyvuotą nuomonę dėl Pareiškėjo siūlymo tobulinti MAĮ, Komisijos nuostatus, sudarant mokesčių ginčų nagrinėjimo Komisijoje dalyviams galimybę gauti ginčo nagrinėjimo bylos medžiagos kopijas, kartu atsižvelgiant ir į Pareiškėjo nurodomą EZTT praktiką (kartu pasisakant, ar nebūtų tikslinga įgalinti Komisiją pateikti mokesčių administratoriaus dokumentų, perduotų Komisijai dėl skundų nagrinėjimo, kopijas pareiškėjams arba įpareigoti mokesčių administratorius dokumentų, kuriuos jie perduoda Komisijai, kopijas pateikti ir pareiškėjams, arba kt.) (pažymos 6 paragrafas);

15.3. pagal teisinį reglamentavimą:

15.3.1. vadovaujantis Teisės gauti informaciją įstatymu (pažymos 8.4 punktą), kuriuo nustatytos asmenų teisės gauti iš valstybės institucijų informaciją ir dokumentus, kuriais jos disponuoja ar (ir) tvarko vykdydamos įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatytas funkcijas, įgyvendinimo priemonės ir tvarka:

1) įstatymas netaikomas dokumentams, kuriuos teikti draudžia ar riboja įstatymai ar jų pagrindu priimti kiti norminiai teisės aktai, dokumentų, kurių teikimas nėra draudžiamas, daliai, kurią sudaro asmens duomenys, kurių pakartotinis naudojimas nėra suderinamas su norminiais teisės aktais, susijusiais su asmens duomenų tvarkymu (jeigu dokumentų tvarkymą, teikimą ir skelbimą reglamentuoja kiti įstatymai, šis įstatymas taikomas tiek, kiek kiti įstatymai nenustato kitaip);

2) institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams dokumentus, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytais atvejais;

3) institucija, teikdama dokumentus, vadovaudamasi dokumentų išsamumo, tikslumo ir kitais principais, turi įgyvendinti asmens teisę gauti dokumentus, pateikti jam jo prašymo turinį atitinkančius ir pagal teisės aktus teiktinus, institucijos disponuojamus dokumentus;

4) jeigu institucija nustato šiame įstatyme nurodytus atsisakymo pateikti dokumentus asmeniui pagrindus, ji per 3 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje dienos priima sprendimą dėl atsisakymo pateikti dokumentus pareiškėjui. Nustačiusi, kad yra pagrindas atsisakyti pateikti jam dokumentus, institucija kitą darbo dieną nuo sprendimo priėmimo apie tai privalo pranešti asmeniui, nurodyti teisinį pagrindą ir informuoti apie šio sprendimo apskundimo tvarką;

15.3.2. remiantis MAĮ (pažymos 8.1 punktą):

1) informacija apie mokesčių mokėtoją, pateikta mokesčių administratoriui, turi būti laikoma paslapyje ir naudojama tik teisėtiems tikslams, informacija apie mokesčių mokėtoją gali būti pateikta valstybės įstaigoms bei institucijoms, kitiems asmenims įstatymų nustatytais atvejais, kai tai būtina jų funkcijoms atlikti, kitiems asmenims, kai mokesčių mokėtojas raštu prašo arba sutinka (neprieštarauja), kad informacija būtų paskleista. Mokesčių administratorius atsako už šios informacijos paskleidimą įstatymų nustatyta tvarka, išskyrus atvejus, kai įstatymai leidžia tokią informaciją skleisti;

2) mokesčių mokėtojas turi teisę Komisijoje susipažinti su byloje esančia medžiaga;

15.3.3. vadovaujantis VAĮ, viešojo administravimo subjektas į prašymą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes

ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo turinį (pažymos 8.3 punktas);

15.4. *taigi, nagrinėjamu atveju:*

15.4.1. Komisijos pareigūnai, gavę Prašymą Komisijai-3 (jo dalį: „Nedelsiant pateikti visą medžiagos kopiją, kuria atsakovas VMI byloje Nr. [...] pateikė Komisijai, susijusią su ginčijamu VMI sprendimu ir VMI Gargždų poskyrio išvados priėmimu ir vilkinimu priimti sprendimą ir išvadą“; pažymos 5.1.3 papunktis), vadovaudamiesi Teisės gauti informaciją įstatymu ir MAĮ, turėjo jį išnagrinėti ir priimti motyvuotą sprendimą dėl prašomų dokumentų pateikimo / nepateikimo, įvertinę tai, teikiant kuriuos prašomus dokumentus taikytinas Teisės gauti informaciją įstatymas, o kurių dokumentų atveju – MAĮ reikalavimai;

15.4.2. Komisija, išnagrinėjusi Prašymo Komisijai-3 dalį dėl dokumentų pateikimo, nepagrįstai nesiremdama Teisės gauti informaciją įstatymu, pažymėjo, kad „mokesčių mokėtojas turi teisę Komisijoje susipažinti su byloje esančia medžiaga (MAĮ 155 str. 2 d.). Papildomai pažymėtina, kad, įvertinus byloje pateiktus duomenis, teigtina, jog byla suformuota pagal Pareiškėjo ir mokesčių administratoriaus pateiktus duomenis / dokumentus, kuriais iš esmės Pareiškėjas ir pats disponuoja. Taip pat pastebėtina, kad pagal MAĮ 157 straipsnį ikiteisminė mokestinių ginčą nagrinėjanti institucija priimtą sprendimą dėl mokestinio ginčo įteikia mokesčių mokėtojui, o Komisija – ir centriniam mokesčių administratoriui. Taigi, vadovaujantis MAĮ 157 straipsniu, Komisija nesiunčia visos bylos medžiagos, o, išnagrinėjusi Jūsų bylą, Jums Jūsų nurodytu adresu ([...]) atsiųs priimtą sprendimą“ (pažymos 5.3.3 papunktis);

15.4.3. Komisija šio tyrimo metu atsižvelgė į Seimo kontrolieriaus tarpininkavimą, kartotinai (teisės aktuose nustatyta tvarka) išnagrinėjo Prašymo Komisijai-3 dalį dėl dokumentų pateikimo ir:

1) 2017-07-12 raštu Nr. 5-561(7-73-2017) išsiuntė Pareiškėjui dalį prašomų dokumentų (pažymos 7.11.1 papunktis), taigi, manytina, laikėsi Teisės gauti informaciją įstatymo reikalavimų;

2) dėl kitos dalies prašomų dokumentų motyvuotai paaiškino, kad „VMI ginčo byloje taip pat pateikė dokumentus, kuriuose yra kitų mokesčių mokėtojų (fizinių asmenų – A, B), nesančių nagrinėjamos mokestinės bylos šalimis, duomenys. Ši informacija, remiantis MAĮ 38–39 straipsniais, laikoma paslaptimi ir Komisija privalo ją saugoti paslapyje (MAĮ 39 str. 2 dalis), o pateikti ją kitiems asmenims Komisija turi teisę, kai šie asmenys raštu sutinka, kad informacija būtų paskleista (MAĮ 39 str. 1 d. 9 punktas). Ginčo byloje tokių sutikimų nėra pateikta, todėl mokestinio ginčo medžiaga, kurioje yra informacija apie kitų mokesčių mokėtojų (fizinių asmenų) duomenis, Jums nėra teikiama“; „Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad, Komisijai pateikus minėtų fizinių asmenų raštiškus sutikimus dėl informacijos apie juos paskleidimo, Komisija Jums pateiks likusių duomenų kopijas“ (pažymos 7.11.2 papunktis).

16. Apibendrinus pirmiau nurodytas aplinkybes ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalimi (skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia; šiuo atveju Prašymas Komisijai-3 buvo kartotinai išnagrinėtas teisės aktuose nustatyta tvarka), darytina išvada, kad šios Pareiškėjo skundo dalies dėl Komisijos pareigūnų veiklos (neveikimo) *tyrimas nutrauktinas*.

17. Kartu Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį į tai, kad:

17.1. vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, „*Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms*“ (5 straipsnis), „*Įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs*. Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, *kilmės, socialinės padėties*, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų *pagrindu*“ (29 straipsnis);

17.2. pagal teisinį reglamentavimą ir teismų praktiką:

17.2.1. Komisija gali nagrinėti mokestinius ginčus, susijusius su visoje šalyje gyvenančių mokesčių mokėtojų interesais (Komisija nagrinėja mokestinius ginčus, kylančius tarp mokesčių

mokėtojo ir centrinio mokesčių administratoriaus, mokesčių mokėtojo ir centrinio mokesčių administratoriaus mokestinius ginčus dėl centrinio mokesčių administratoriaus sprendimų, priimtų išnagrinėjus mokesčių mokėtojų skundus dėl vietos mokesčių administratoriaus sprendimų ir pan.; pažymos 8.1.3 papunktis);

17.2.2. VAI, sudarančiame prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reglamentuojama, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, viešojo administravimo subjektų veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus (pažymos 8.3 punktas);

17.2.3. viešojo administravimo subjektų veiksmai turi būti aiškūs, nedviprasmiški, priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo (ar kitokio pobūdžio kreipimosi, nepriklausomai nuo tokio dokumento formos) turi būti veikiami paisant pagrindiniame šalies įstatyme – Konstitucijoje – įtvirtinto, atkartojamo ir VAI, principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (pažymos 11.1 ir 11.2 punktai);

17.3. šio tyrimo metu gautais duomenimis, pvz., ne visi mokesčių mokėtojai turi galimybes atvykti susipažinti su bylos medžiaga iki jos nagrinėjimo Komisijoje tiek dėl atstumo iki Komisijos buveinės vietos, tiek dėl sveikatos būklės ar kitų svarbių priežasčių, taigi, tam tikrais atvejais ne visi mokesčių mokėtojai turi vienodas galimybes pasiruošti ginti savo interesus, nagrinėjant mokestinį ginčą Komisijoje.

Seimo kontrolieriaus nuomone, įgyvendinant konstitucinius valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms bei visų asmenų lygybės principus bei kitų teisės aktų reikalavimus, siekiant užtikrinti visų mokesčių mokėtojų vienodas galimybes pasirengti mokestinio ginčo nagrinėjimui Komisijoje ir, esant pagrįstų duomenų, kad tam tikros aplinkybės jiems neleidžia atvykti į Komisiją susipažinti su ginčo nagrinėjimo bylos medžiaga, būtų tikslinga MAI nustatyti, kad tam tikrais atvejais mokesčių mokėtojo prašymu Komisija privalo pateikti (išsiųsti) jam mokestinio ginčo bylos dokumentus (jų dalį).

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

18. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, nusprendžia X skundo dalį dėl Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su mokestinio ginčo nagrinėjimo terminu, atmesti.

19. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, nusprendžia X skundo dalies dėl Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su prašymu pateikti dokumentus nagrinėjimu, tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius *Lietuvos Respublikos Vyriausybei rekomenduoja*, siekiant įgyvendinti konstitucinius valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms bei visų asmenų lygybės principus, užtikrinti visų mokesčių mokėtojų vienodas galimybes pasirengti mokestinio ginčo nagrinėjimui Mokestinių ginčų komisijoje prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, pateikti motyvuotą nuomonę dėl tikslingumo tobulinti Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymą, nustatant, kad, esant pagrįstų duomenų, jog tam tikros aplinkybės mokesčių mokėtojui neleidžia atvykti į Komisiją susipažinti su ginčo nagrinėjimo bylos medžiaga, mokesčių mokėtojo prašymu Komisija privalo pateikti (išsiųsti) jam mokestinio ginčo bylos dokumentus (jų dalį).

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y. ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas